

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто потт. шлях. 504-060.
143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місяця 3-00 ма.
Чвертьріччя 10-00 „
Півріччя 20-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 долар, фран-
ції, Голландії, Бельгії 20 фр.
фр. Чехословацькій 30 ч. к.
— в усіх інших краях по
7-50 зол.

Телеф. Редакції: 223-41.
Друківні: 223-28.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМИ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИЖИВНИКА
20 сот.

Проти СССР чи лише проти Комінтерну?

Справжній характер німецько-японського дого-
вору.

РИМ, 27. 11. ПАТ. Дипломатичний редактор
„Діло“ Стефані поділяє з часописами, що до-
бачують у німецько-японському договорі аге-
сивний характер. На ділі у договорі нема ніяких
військових постанов. Він не є звернення проти
СССР, проти їхнього внутрішнього устрою, ли-
ше проти діяльності Комінтерну поза межами
СССР. Комуністична небезпека має міжнарод-
ний характер, тому не вистачає проти нього са-
мої внутрішньої оборона.

ДАЛЬШЕ АНГЛО-ІТАЛІЙСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

РИМ, 27. 11. ПАТ. Як подає „Джорнале д'
Італія“, льондонські політичні кола приписують
чимале значіння недавній розмові амб. Гранлія
з мін. Іденом. Вони передбачують, що це дуже
важний етап на шляху до т. з. джентельменсько-
го порозуміння на Середземному Морі між обо-
ма державами.

Національні літаки збомбардували картахенську пристань.

САЛЯМАНКА, 27. 11. ПАТ. Сильна нац. ес-
кадра збомбардувала вчора воєнну пристань в
Картагені. Бомби впали на торговельний корабель,
навантажений муніцією і ушкодили при-
стань та артилерійські становнища. Не зважаючи
на сильний вогонь протилетунських гармат, всі
літаки вернулися неушкоджені до своєї бази.

ТЕНЕРІФА, 27. 11. ПАТ. Підчас бомбарду-
вання морської бази червоних у Картагені нац.
літаки сильно ушкодили портівний арсенал і кіль-
ка кораблів. Деякі кораблі відплили, та нац. лі-
таки їх переслідували.

УКРІПЛЮЮТЬ АЛКАНТЕ.

САЛЯМАНКА, 27. 11. ПАТ. Червоні бояться,
що нац. флота не збомбардувала пристань в
Алканте або не зробила там десанту, тому со-
вєтські інженери ведуть там фортифікаційні пра-
ці на велику скалю.

НОРВЕГІЯ ПРОТЕСТУЄ.

ОСЛЮ, 27. 11. ПАТ. Норвезький уряд за-
протестував перед урядом з Бургос, якого воєнні

кораблі 15. ц. м. затримали норвезький корабель,
що віз бульбу до Валенсії, спровадили його до
Віга і там сконфіскували весь вантаж.

ЗНОВУ ЗАТРИМАЛИ СОВІТСЬКІЙ ПАРО- ПЛАВ.

ГІБРАЛЬТАР, 27. 11. ПАТ. Передвчора нац.
корабель затримав совітський пароплав „Чубер“
і після ревізії пустив у дальшу дорогу. Вчора з
огляду на бурю нац. кораблі не берегли Гібраль-
тарського проливу.

НОВИЙ ШАРЖЕ Д'АФЕР УРЯДУ З БУРГОСУ В РИМІ.

РИМ, 27. 11. ПАТ. Уряд з Бургосу іменував
своїм новим шарже д'афер дипломата Гарсію
Конде, що ві 1923—30 рр. був першим секретарем
есп. амбасад при Квіриналі. Адм. Магас,
що від серпня ц. р. був у Римі з неофіційною ди-
пломатичною місією, а з хвилиною визнання у
ряду ген. Франка став його шарже д'афер, прав-
доподібно залишиться в Римі як морський аташе.

Національні війська хочуть окружити Мадрид?

ЛІССАБОНА, 27. 11. ПАТ. Як подає „Діа-
ріо де Лісбона“, нац. командування рішило змі-
нити план наступу на Мадрид. Нац. війська
покинули би висунені становнища в Мадриді,
але відтягли б звідусіль сполуку з Мадридом,
починаючи від шляху до Валенсії.

НА ВУЛИЦЯХ МАДРИДУ.

ТАЛІВЕРА, 27. 11. Авас. Найбільшою опе-
рацією вчорашнього дня був нац. наступ на
півночі, в околиці Куатро Камінос. Нац. ко-
льона дійшла до площі Торо на шляху до
Стерра і заняла дооколичні дома. Артилерія
знищила батареї червоних за Національною
Палатою і далі бомбардує дільницю Ар-
гелез.

Червоні міліціонери далі зголошуються
до нац. військ. Вони оповідають, що ген.
Клебера заступив якийсь інш. / совітський ге-
нерал.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

САЛЯМАНКА, 27. 11. ПАТ. На біскайсько-
му й астурийському фронті нічого нового; під
Сантандером нац. війська відбили ворожий на-
ступ. На відтинку Самосієрри нац. війська по-
сунулися дещо вперед. На відтинку Сієнці
нац. війська відбили ворожі протинаступи та
здобули вчора становнища біля Альмадренес. Під
Мадридом спокійно.

Паста до зубів АЛЬОЕ

в чисто цинових тубках
найкраще зберігає здоров'я
зубів.

3093 4-10

Червоні з 2.000 скорострілів обсадили всі
стратегічні точки столиці. Нац. війська в уні-
верситетській дільниці відтіяли. Не зважаючи
на недостачу харчів і води вони завзято боро-
ються під постійним вогнем.

Бої британської армії з індійськими племенами.

17 англійців убитих, 67 ранених.

ЛОНДОН, 27. 11. ПАТ. В Індії дійшло до
кровавих сутичок. Влада видала офіційний ко-
мюнікат такого змісту: Факір Іні, ц. з. мешкав
в долині Тохі, він від деякого часу протидер-
жавному пропаганду під покришкою релігійної.
Зарожений арештуванням він утік до долини
Кайзера, щоб серед тамошнього населення
залучити протибританську діяльність. Вождь
Кайзерського племені відмовився видати факіра,

тому уряд Індії вислав туди 25. ц. м. два вій-
ськові відділи з Міраллі і Дамділь, щоб тою
демонстрацією мирно припинити протидер-
жавну діяльність. У долині Кайзера племена
Горі, Кель і Вазір оточили брит. війська, дій-
шли до бою, уязив 4-ох брит. старшин і 15-ох
воїків полягло, 2-ох старшин і 65-ох воїків ра-
нено. Нині оба відділи полуються в Біке
Каткаї.

Церковне майно (внутрішні урядження цер-
кви, ризи, білля, свічки) віддане в опіку
й завідування Всч. оо. парохів повинно бу-
ти безумовно обезпечене від крадіжки —
влому і від огню.

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

За збільшення

всіх соціалістичних
організацій.

НОВА НЕБЕЗПЕЧНА ТАКТИКА КОМУНІСТІВ
У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

(Від власного кореспондента.)

Прага, листопад 1936.

(Я) Коли минулого року комуністичні послы
до чехословацького парламенту голосували за
бюджетом міністерства соціальної опіки і закор-
донних справ і потім ще запропонували свої го-
лоси також при виборах президента республіки,
то не лише ліва, але й католицька преса з язво-
ленням підкреслювала, що чехословацькі ко-
муністи зрозуміли — мовляв — інтенції Москви і
супроти запряженої з нею держави станули на
позитивному становищі. У деякій частині тої
преси зроджувалися навіть сподівання, що ко-
муністи стануть державотворчою партією. Тому
неприємним розчаруванням для тої преси було
коли провідник чехосл. комуністів Готвальд по
своїм повероті з Москви таку політику чехосл.
комуністів назвав непотрібним опортунізмом.
Тоді та преса стала переконувати чехосл. ко-
муністів, що вони не розуміють інтенцій Москви,
яка з моментом, коли увійшла в концерт євро-
пейської політики як „визначний мировий чин-
ник“, покинула, мовляв, дотеперішню політику
Комінтерну і виокресла ідей та планів світової
революції. Дуже переконливим аргументом для
тої преси був т. зв. „людовий фронт“ у Франції.
Кожна опісля в московському процесі розстріля-
ли Зіновєва і тов., то та преса в один тон писала,
що це вже остаточний і найвизначніший доказ на те,
що Сталін покинув політику Комінтерну як знаряд-
дя закордонної політики СРСР.

Але вся та короткозора писанина мало пе-
реконувала чехосл. комуністів. І зовсім зрозумі-
ло. Вони ж найліпше розуміли цілу коміку тої
наївної віри чехосл. преси і для них рішальні бу-
ли тільки постанови VII з'їзду Комінтерну і при-
кази Москви. Вони добре знали, чого, на жаль,
не розуміли ті, що так писали, що комуністичні
секції в цілому світі змінюють лише свою тактику
так, як цього вимагають кожноразні потреби
Комінтерну та, що провідна ідея й остаточна
мета комунізму лишилась незмінною. Вони пам'я-
тали, що світовому комунізму сказав на VII
з'їзді Комінтерну Дімітров: „Є мудрагелі, які
будуть у нашій новій тактиці“ (він говорив про
т. зв. „людові фронти“ і співпрацю з соціалісти-
чними й іншими партіями — прим. Ред.) добачу-
вати відхід від рівної лінії більшовизму. Хай
собі так думають ті політичні куряті! Ми того
всього потребуємо, щоб сцілени робітничі маси
в одну міліонову революційну армію, яка буде
спосібна сповнити свою історичну місію“.

І прийшов знову відповідний приказ з Мос-
кви — відповісти до нових потреб Комінтерну —
і чехосл. комуністи знову змінюють свою такти-
ку. Постанова про таку зміну відбулася на не-
давньому засіданні центрального комітету чехосл.
комуністичної партії, на якому з головним рефе-
ратом виступив сам Готвальд. Він доказував, що
СССР потребує ще яких 4—5 років цілковитого
миру, поки досягне свого цілковитого озброєння

Евстахій Думин, ЛЬВІВ, Коперника 23.**запровадив жіночий відділ, в якому поручає ТЕПЛЕ БІЛЛЯ, ПАНЧОХИ, РУКАВИЧКИ І ШАЛИКИ.**

повідомляє, що крім мужеського білля, светерів, камашок, рукавиць і т. п. галантерії

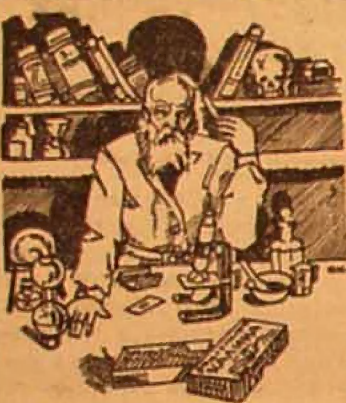
З закордонно-політичних мотивів Готвальд до-
раджував чехосл. комуністам знову змінити так-
тику і стати назовні на позитивному становищі
у відношенні до справи оборони чехословацької
держави. Бо доки чехосл. комуністична партія
— казав Г. — своєю новою тактикою не зискає
повного довіря широким мас населення, так дов-
го не буде вислі розвинути всіх своїх революцій-
них сил і створити умовини для диктатури про-
летаріату. Нікого з комуністів не сміють лякати
опортуністичні методи, які ведуть все одно до
революційної мети. Чехосл. комуністи мусять
відтерет держатися таких метод і створити та-
ку ситуацію, щоб ніхто не міг їх назвати зрад-
никами чи ворогами держави; навпаки, вони му-
сять всіх своїх противників називати зрадниками
і ворогами Чехословаччини.

Треба ствердити, що це вже чехосл. кому-
ністам починає вдаватися, бо деяка частина лівої
чехосл. преси вважає гострі виступи проти ко-
муністів аграрної преси водою на млин гітлерів-
ського антибольшевизму, отже класифікує їх за
рецептою нової комуністичної тактики.

В останньому часі чехосл. комуністи вхопи-
лися ще одної методи, на яку особливо звернули

увагу прасці „Народні Листи“. Вони розвинули
дуже енергійну акцію в напрямі опанування ріж-
ного роду соціалістичних організацій того ступня,
щоб самі члени тих організацій напірали на своїх
провідників до зорганізування т. зв. „людового
фронту“. „Народні Листи“ подають, що комуні-
стичні функціонари дістали приказ у днях 15., 22.
та 29. листопада ч. р. відвідати соціалістичні ро-
бітничі організації в цілій державі та постара-
тися переконати їхніх членів про потребу конче-
ності утворити спільний з комуністами фронт.
Мета такої акції — пишуть далі „Н. Л.“ — ясна:
комуністам іде про те, щоб збільшувати
соціалістичні організації. Перед провідниками
тих організацій ставлять дилему: або погодитися
на співпрацю з комуністами, себто піддатися ко-
муністичному диктатові, або безрадно пригляда-
тися, як більшовицька пропаганда буде розідати
і нищити соціалістичні організації.

Чи і який успіх буде мати ця нова тактика
комуністів у Чехословаччині, покаже найближче
майбутнє. Все це буде залежати від того, на-
скільки сильно соціалістична психоза опанува-
ла вже поодинокі соціалістичні організації.

ХЕМІЧНА АНАЛІЗА ВИКАЗУЄ, ЩО**ПАПЕРЦІ І ТУТКИ
(ПОВНОВАТКИ)****„КАЛИНА“****є найліпші і найздоровіші!****Освітні питання, які трівожать не лише педагогічний світ.**

II.

ПЕДАГОГІЧНІ І ФАХОВІ ЛІЦЕЇ.

Як відомо, польська шкільна реформа з
1932. р. ліквідувала зовсім колишні вчительські
семинарії. Вишкіл учителів вселюдних шкіл має
від шк. р. 1937-38. відбуватися в трирічних педа-
гогічних ліцеях і дворічних педагогіях. Програ-
ма педаг. ліцею опирається на 4-річний гімназії
нового типу, програма педагогії на загально-
освітньому ліцею. На Раді довідалися, що міні-
стерство плянує відкрити від 1. вересня 1937. р.
46 педаг. ліцеїв (у львівській Кураторії 7) і 11
педагогій (до 2х уже існуючих має прийти 9
нових), в тому одну у Львові. Про майбутню
структуру цих шкіл не сказано нічого ближчого.
Чули ми лише, що педагог. ліцеї засадничо бу-
дуть мати рівнорядні відділи. Чи ці відділи пов-
стануть лише при збільшеній фреквенції, чи та-
кож заступлять вони жіночі ліцеї, чи врешті на
національно неоднородних територіях стануть
сурогатом самостійних меншиневих ліцеїв — не
знати. Невідомо теж чи можна буде творити при-
ватні пед. ліцеї і педагогії. Коли я в тому на
прямі хотів щось ближчого довідатися, почув я,
що ці справи ще не вирішені. На кожний випадок
мусимо нашу молодь спрямовувати до цих шкіл,
бо впродовж трьох років (поки вийдуть перші
випуски абсолювентів педаг. ліцеїв) не буде нія-
кого поважнішого пристосу учителямських канди-
датів і безробіття цього інтелігентського відтин-
ка буде зовсім ліквідоване. Таким робом цей
ринок праці буде мати в недалекому майбутньо-
му дуже великий попит, не згадуючи про його
незвичайну вагу для наших національних інте-
ресів.

Підчас дискусії висунули представники поль-
ського вчителства домагання конкретної вищої
освіти для учителів вселюдних шкіл. Їх аргумен-
ти були дуже добре підібрані, але ледви, чи міні-
стерство піде в найближчій будучності на що
досить кошову концепцію. Отже такі треба
приняти, що з 1. IX. 1937. повстануть і педаг.
ліцеї і педагогії.

Директор департаменту фахових шкіл запі-
вів, що зі шк. роком 1937-38 буде відкритих 16

нових ліцеїв фахових таких типів: загальноме-
ханічних, летунських, залізничних, електричних,
телеграфічних і радіотехнічних, будівельних,
мірничих, огородничих, сільських господарств, жі-
ночого суспільного господарства, купецьких, ку-
пешко-адміністративних, дорогових, меліорацій-
них, далі ріжного роду шкіл середнього типу і
фахово-доповнюючих шкіл для челядників. Як
незвичайно важні є ці всі школи виходить з ось
якої статистики: на 643.000 молоді, що покидає
вселюдну школу, лише 6.4 проц. переходить до
середніх загально освітніх шкіл, 3.3 проц. до шкіл
фахових, а 4.5 проц. до фахово-доповнюючих. От-
же около 86 проц. тієї молоді це невикористаний
резервуар для середнього, та головню, фахового
шкільництва.

Не треба додавати, що збільшити доплив мо-
лоді до середньої, головню фахової, освіти це не-
звичайно важна справа теж і для нас.

ІНШІ ПИТАННЯ.

З інших питань порушених на Раді, цікаве,
особливо для нашої безробітної молоді, те, що
Міністерство Освіти хоче побільшити число ета-
тів учителів вселюдних шкіл на 12.000 за най-
ближчі три роки, себто на 4.000 етатів річно.
Коли додати до того, що річно відпадає прибли-
зно 1.600 учительських посад через смерть, пере-
хід на емеритуру і т. п., то треба надіятися, що
вчительське безробіття буде справді в найближ-
чому часі ліквідоване.

Загрозливий стан, у якому опинилось все
людне шкільництво та який відчуває теж і укра-
їнське громадянство, виходить з таких цифр:
сьогодні є в Польщі приблизно мільон дітей поза
школою, себто не дістає зовсім науки, а в нар.
шкільництві недостає около 30.000 етатів і
45.000 лекційних сал! Щоб цю прогалину запов-
нити сам бюджет громад мусів би бути в най-
ближчому часі обтяжений на суму 500 мільонів
золотих!

Дуже важну і цікаву справу порушив мин.
Свентославський. Це виловлювання з народньої
гуші талановитих одиниць. Тут відома ініціатива

премієра Складновського: стипендія і грома-
дських бюджетів для здібної селянської молоді.
Крім цього, а почину Міністерства Освіти, пред-
ложено університетам около 600 приватних учи-
стваня щодо них оправдались і університети під-
твердили цей цікавий добір. Якою незвичайно
важною для нас є опіка над здібною селянською
молодою, теж зайве додавати.

Кілька цікавих цифр подав представник мі-
ністерства суспільної опіки. Він домагався з
фахових школах викладів про особисту безпе-
ку. Доказував тим, що відшкодування за ви-
шасливі випадки і т. п. коштують державі до
250.000.000 золотих. Також подав він, що
у суспільних обезпечальних прашує 15.000 лю-
дей, у тому лише 19% з вищою освітою.

Деякі промовці виступили дуже різко про-
ти вступних іспитів на університети, вважаючи,
що це понижує престиж середньої школи. Один
піддав цікаву думку, щоб у загально-освітніх
гімназіях можна було вести дві найстарші класи
народньої школи. Це було би перекреслен-
ня шкільної реформи на відтинку народної шко-
ли — гімназії. Здається і тут життя домагає-
ся, щоб відступити від доктрини. Адже загаль-
но признана річ, що перехід двох найстарших
класів гімназій до народнього шкільництва ко-
сім не оправдався. Він погіршив науковий ста-
вень гімназії і збільшив катастрофічний ста-
переповнення у вселюдному шкільництві. Чи і
тут поробить влада якісь коректури, це пока-
же найближча будучність.

Ось найважливіші питання, які дискутують
на Державній Раді Прилюдної Освіти 28. 11. 38.
ц. м. Як бачимо, це питання, які справді трі-
вають не лише педагогічний світ. Українські
освітні кола повинні багато з них зробити
предметом своєї ініціативи. Ніде правда діє
на освітньому відтинку ми знаємо у дефіциті
і за мало використовуємо можливості праці.
В. Кузьмович.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

У французькій палаті після пос. Лей-
вініс проект закону такого змісту: На випадок
мобілізації всіх чужинців — за винятком гре-
дів союзних держав — нижче 50-ох літ кати
до двох діб слід видалити з Франції, як
що це неможливе, інтернувати у концетра-
ційних таборах.

У Парагваю мабуть вибух переворот. По-
лучення з Асунсіоном перерване, всі вістак
зурують.

Люксембурзьке радіо елементувало мін.
Дегреля, що він дістане доступ до люксембур-
ського мікрофону. Як пригадуємо собі, цю
саму заяву зложила римська радіостанція.

Бельгійський премієр Ван Зеланд виїхав
до Лондону, щоб дістати зняжку бриг. мін.
для бельг. товарів.

Норвеський міністер закорд. справ Кот-
ловіс німецькому послові, що його уряд
відповідає за комітет Нобля, який дав мирну
нагороду фон Осецкому.

Італійська королівська пара зрештіт
мірала Гортія у травні 1937. р.

У французькому міністерстві летунства на-
ють утворити окремий відділ летунських збро-
ень, що заосмотрюватиме повітряні сили в аві-
рати і военний виряд.

В італійській морській реалі в Неаполі
взяло участь 125 воєнних морських одиниць і
20.000 моряків. 21 гарматних авістрів по-
мало італійського короля та мадарського ре-
гента.

Французький контрторпедоєць „Вольт“
спустили на воду в Нанті. Він має 8 138-мм. гар-
мат, 4 зенітні — 47-мм. і 3 торпедові руки.
Його сила машин — 90.000 км.

Естонський шеф ген. штабу вернувся з 10-
денної поїздки до Німеччини.

Альбанський уряд визнає уряд ген. Фран-
ка, поступаючи згідно зі своєю постійною про-
тикомуністичною політикою.

Італійський уряд буцімто загрозив латві-
ському і французькому, що виступить з Ліги
Націй, якщо на засідання 7. грудня, де мають
обговорювати реформу Ліги, допустять аб-
синського представника.

Еспанський національний уряд виникнув у
барсельонській пристані смугу безпеки для бря-
тійських кораблів.

Пам'ятайте при кожній нагоді, що за долю
інвалідів відповідає той, хто пісав їх до
боротьби — Українська Нація! Обов'язком
цілої Нації!

інвалідів відповідно забезпечити.

"Правда про українців, русинів і поляків греко-католицького віроісповідання".

ПРО ЩО МАЯЧИТЬ ПОЛЬСЬКИЙ ПУБЛІЦИСТ.

Покликуючись на статистику населення з 1931 р. нарахунок п. Т. Ойпола в „Л. К. Ц.“ ч. 330 з 27. ч. м., що на терені львівського воєвідства поляки римо-католики творять 46,3 пр. населення, в тернопільському воєвідстві 36,4 пр. і в станіславському 16,4 пр. населення.

Щодо греко-католицького населення, то п. Ойпола робить не то тенденційні, а просто дикі висновки, покликуючись знову на вислід останнього перепису населення, що його недавно оголосив Головний Статистичний Уряд. А саме п. Ойпола пише, що це населення не є одностайне. Загальне число греко-католиків (з невеличкою домішкою 4.661 православних) у трьох східно-польських воєвідствах є 3.260.167 осіб. Це загальне число розпадається, мовляв, на 3 окремі групи, а саме:

українці	1.674.284 — 51,3 %
русини	1.138.288 — 34,9 %
поляки	447.590 — 13,8 %

Розбивши ці числа на поодинокі воєвідства, п. Ойпола наводить далі такі дані:

	воєв. львівське	тернопільське	станіслав
гр.-кат.:	1.309.682	871.966	1.078.519
з того:			
українців	578.571	401.963	693.750
русинів	486.993	326.172	325.128
поляків	244.118	143.831	59.641

У відсотках представляються ці числа так:

	українців	русинів	поляків
л. львівське	44,1	37,1	18,8
л. тернопільське	46,0	37,3	16,7
л. станіславське	64,2	30,1	5,1

У містах живе 311.878 греко-католиків, які знову розбиваються на три національні групи:

	воєв. львівське	тернопіл.	станісла.
гр.-кат.	138.416	73.825	99.610
з того:			
українців	57.288	27.935	55.277
русинів	36.432	25.183	32.346
поляків	44.696	20.733	11.987

У відсотках виглядають ці дані так:

	українців	русинів	поляків
львівське воєв.	41,4	26,3	32,3
терноп. воєв.	27,8	34,0	28,2
станісла. воєв.	55,5	32,5	12,0

На селах загальне число греко-католиків є 2.948.289 і вони теж розбиваються на 3 групи:

	воєв. львівське	терноп.	станіслав
гр. кат.	1.171.266	798.114	978.909
з того:			
українців	521.283	374.028	638.473
русинів	450.561	300.989	282.782
поляків	199.422	123.097	47.654

У відсотках:

	українці	русини	поляки
воєвід. львів.	44,5	38,5	17,0
воєвід. терноп.	46,8	37,8	15,4
воєвід. станісл.	65,2	28,9	4,9

На підставі вище поданих даних робить п. Ойпола такі висновки:

1) Більша процентова скількість поляків греко-католицького обряду виступає у безпосереднім сусідстві більшої скількості поляків римо-католиків на данім терені.

2) Більша скількість русинів виступає переважно в парі з більшою скількістю греко-католицьких поляків.

3) Формулює русинів і греко-католицьких поляків творять національний поміст між крайніми угрупованнями українства і польськості в їхній сусідській симбіозі.

Греко-католицькі поляки переважають у деяких містах і в деяких творять переважну більшість греко-кат. парохій, як нпр. у львівському воєвідстві: в Сокалі 61 пр., в Жовкві 53 пр., в Мостиськах 49 пр., в Перемишлі і Городку по 40 пр., в Дрогобичі 39 пр., в Ярославі 30 пр., у Львові 29 пр., в Бориславі 18 пр.; у тернопільському воєвідстві: в Тернополі 57 пр., у Золочеві 39 пр., в Камінці Стр. 35 пр., у Збороні 29 пр.; у станіславському воєвідстві: в Коломиї 40 пр., у Станіславові 16 пр., у Стрию 12 пр.

Подібні прояви бачить п. Ойпола також по селах, де відсоток поляків серед гр.-католиків такий: у львівському воєвідстві: у ряшівському і перемиському повіті 100 пр., у ярославському 59 пр., у лаңцуцькому 42 пр., у сяниському 29 пр., у дрогобицькому 28 пр., у мостиському 23 пр., у рудецькому 21 пр., у бобриському і перемишльському 16 пр., у любачівському 14 пр., у львівському 11 пр.; у тернопільському воєвідстві: в тернопільському повіті 27 пр., у скалатському 26 пр., у пе-

ремиському 25 пр., у теребовельському 24 пр., у каміньському 21 пр., у золочівському 20 пр., у зборівському і борщівському по 19 пр.; станіславське воєвідство: у городенському повіті 14 пр., у товмацькому 12 пр.

Русини мають у львівському воєвідстві перевагу над українцями в таких повітах: добромиському, городенському, яворівському, короснянському, львівському, мостиському, самбірському, сяниському і жовківському. В інших 6 повітах русинів є найменше 30% у відношенні до українців і нема повіту, де не було б більшої їх скількості. У тернопільському воєвідстві чисель-

ПРОТИ ГРИПИ

Ангіни і недугам з простуди.

КРАЄВІ ТАБЛІТКИ

PANACRIN

ну перевагу русинів над українцями вказують повіті: борщівський, бродський, бережнівський, каміньський, скалатський, а у 8 повітах є бо́дья 30% русинів. У станіславському воєвідстві мають русини перевагу над українцями в повітах: долішньому, сятинському і городенському (майже цілості!). Чотири інші повіти вказують найменше 30% русинів.

У Львові на 312.231 мешканців є на основі перепису 157.490 римо-католиків, 104.863 жителів та інших і 49.221 греко-католиків. Із тих 19.221 гр.-католиків 14.084 подали польську мову як матірню мову, 10.892 вважають себе русинами і тільки 24.245, себто не цілих 50 пр., визнаються до українців.

З цих цифр робить п. Ойпола такий висновок, що в журбі за польську меншість у Східній Галичині поляки не можуть опиратись тільки на українців та легковажити собі русинів. Далі

Д-Р МИХАЙЛО ДРАГАН

VIII. ВИСТАВА А. Н. У. М.

II.

Найбільший наш різьбар, один з найбільших різьбарів загального сучасного мистецтва Олександр Архипенко, представлений на виставі одною різьбою — погруддям Шевченка. Архипенко мистець, що в експериментах був відважний до краю. Старався навіть затерти межі поміж різьбою і малярством. Своїми мистецькими експериментами здобув широкий європейський розголос. Нині він зрівноважився, вернувся до класичної форми. Та його експерименти не пішли на марне. Ними поглибив він таємниці творчості, опанував ефекти матеріялу і нині дає дійсні мистецькі архитвори. Погруддя Шевченка дещо засмакує глядачів. Застає звик до банальних дядків у кожусі і смужковій шапці, а тут маємо зовсім оригінальну інтерпретацію Шевченка. Архипенкова різьба до слів Шевченка: „В Україну ідіть діти“. Шевченко-Пророк вказує всім майбутнім українським поколінням ціль їх життя. Вказує могутньою рукою і величезною суттєвостю силою виразу обличчя, передусім очей. Дійсно неможливо заховатися перед наказним жестом Архипенкового Шевченка. Ходимо по виставі і ці очі і ця рука нас переслідують. Це їх завдання переслідувати аж до наших дверей. Ці очі дивляться нам у душу. Такої могутньої руки і такого сильно збудованого експресійного черепа голови тяжко знайти в сучасній різьбарстві Європи.

Біленька Надія недавно з'явилась на виставі у Львові. Її речі зовсім поправні, видержані в тоні з ніжним жіночим відчуттям сюжету і колориту. Передусім дитячий портрет і пейзаж заслуговують на спеціальну увагу.

Бутович Микола виставив цим разом лише

три речі: ілюстрації до „Енеїди“ Котляревського (Бахус, Юнона, Меркурій), а в тих трьох речах увесь Бутович. Знаємо не від нічи цього капітального інтерпретатора типового українського гумору в мистецтві. Ніхто інший, як лише Бутович предиспонувався ілюструвати „Енеїду“. Нетерпеливо будемо чекати його самостійної вистави, яку він думає влаштувати у Львові.

Гаврилюк Володимир це мистець найбільш „лівий“ (в мистецькому розумінні) на виставі. Обі його речі зроблені з розмахом і впо́зні по малярськи трактовані. Шкода, що цей мистець не має матеріяльних змоги розгорнути ширше свого таланту і показати все, на що його здати.

Горлинський Ярослав, що обґрунтував свою марку непересічними графічними роботами у своїх олійних і акварельних працях, якось станув у порівнянні з іншими мистцями на місці. Правда, його палітра стала чистіша, композивання більш просте і прозоре, але ми хотіли би бачити у нього речі рівні його талантові. Ми не можемо закинути його речам нічого, вони з мистецького боку поправні, вони навіть тепер більш до вподоби глядачам, але бракує їм трохи крові. Думаємо завчасно ще ставати класиком.

Грищенко Олександр дав на виставу два знамениті пейзажі. Такого малярського темпераменту, як пробивається з обох речей, не один мистець може йому заздрити. Фарба свідомо кладена грубо там, де треба, викликає не лиш оптичні, але просто різьбарські дотикові вальори. Це сонце і вода різьбили його скелі над морем і ці дві стихії Грищенко вміє по майстерськи віддати. Його еспанські акварелі такі самі, як і ті, що ми вже мали нагоду бачити, дуже легкі, згідні з фактурою акварельної техніки та видержані в зіграній шалхотній барвній тонації.

Якийсь час здавалося, що Лев Геє вже став на місці і лешо замотався в стилізуванні

своїх картин. Нині приємно нам ствердити, що мистець має ще нові дієсно цікаві можливості для розвою свого таланту. Говорять про це два пейзажі безпосередньо кинені на полотно. Нема в них неспотрібного спеціального підчеркнення форми. Сам колір будує там форму і це є власне дуже додатний зворот у творчості Геє. Оба пейзажі повні настрою. Два картини урбаністичні Сянока також уже зраджують цей новий підхід мистця.

Кульчицька Олена спеціально звертає увагу серією своїх нових дереворитів „Легенди гір і лісів“. Їх технічне виконання першорядне. Але не лише технічне, вони повні прекрасних творів природи. Персоніфікації, які Кульчицька впровадила до своїх дереворитів надали їм ніжної поезії. Приємно нам підкреслити, що ці дереворити це найкращі дереворити, які ми знаємо цієї авторки. Олійні речі теж, як завжди, оперті на великому мистецькому досвіді і основному знанні мистецьких засобів. Авторка має вже зовсім вироблене мистецьке обличчя і всі наші слова признання є лише банальним компліментом і неспотрібним додатком до тих признань, що їх авторка має за свою мистецьку діяльність.

Масютин Василь, — великий мистець, що недавно почав працювати для українського мистецтва і тепер завзято відробляє для своєї нації те, що колись з різних зверхніх причин не міг був зробити, — на цій виставі представлений двома речами: олійним портретом і різьбою. Ще будемо мати нагоду побачити того всесторонньо обдарованого і незвичайно працюючого мистця на спеціальній самостійній виставі. Тут маємо лише два зразки його творчості, оба першорядні. Портрет, не обумовлений ніякими конвенціональними вимогами, вишов своєю мистецькою інтерпретацією, має переконливу експресію і психологічне відчуття. Голова „Убитого козака“ це глибока студія запертого болю.

(Докінчений буде).

ше польський публіцист пише, що найвища пора подумати про забезпечення національних прав у церкві майже півмільйонні поляків греко-католицького обряду. Ті поляки, кінчить п. Опіола, мають повне право залишитися в обсязі греко-кат. церкви і слухати богослужень у польській мові.

Щож нам сказати про цю статтю польського публіциста і її висновки?

Передовсім треба ствердити, що у списках аркушах при переписі населення Польщі в 1931 р. була на означення нашого народу і його мови тільки одна рубрика: мова українська, у кляйрах: „руська — русинська“. Те, що спискові комісарі, здебільша студенти та вчителі-україножери, записували нашому населенню раз рідну мову українську, раз руську, раз польську, не може мати ніякого істотного значіння. Зрештою пригадуємо тут ту лаяну протестів, що їх містили ми і вся наша преса із соток місцевостей проти того, що українське населення записувано масово, всупереч його протестам, русинами чи поляками. Автім хто згадає хоч трохи відносини в Галичині і кинє оком на той міжнаціональний розподіл нашого народу у трьох східно-галицьких воєводствах, що його наводить п. Опіола, той бачить відразу наглядно всю його абсурдність. Наведено там цілу низку повітів, у яких „русини“ мають перевагу над українцями, хоч ноторіально відомо, що в тих повітах нема ніодної москвофільської чи якоїнебудь іншої „руської“ установи.

Запускатись у подробиці, аналізувати цифри, бузоб очевидно смішно й недоцільно. Але пригадаємо тут одну річ, а саме: москвофільські читальні Качковського і їх кооперативи (аже з тими повітами Лемківщини, які належать до краківського воєводства) творять у відношенні до українських читалень „Просвіти“ й кооператив не більше, як 5—6 проц. І це всі „руські“ установи в краю, бо більше ніяких нема! Яким-же чином нараховано у нас аж 1,138,288, себто 34.9% русинів? Чи не смішно?

Така сама „віродостойна“ цифра 447,530 (18.8%) поляків між греко-католиками. Чи не смішно читати, що в м. Сокалі 61% греко-католиків подали як свою рідну мову, мову польську? Або що в Жовкві говорять по польськи 55% греко-католиків, у Мостиськах 49%, у Перемишлі й Городку по 40%, у Дрогобичі 39%, у Ярославі 30%, у Львові 29%, у Тернополі 57%, у Золочеві 39%, у Камінці Струм. 35%, у Зборові 29%, у Коломиї 40%. і т. д. і т. д.? Не перечимо, що в цілому краю є кілька чи кільканадцять тисяч греко-католиків, що аживають розговірної польської мови, хоч почувуються українцями (найбільше таких українців у Львові). Але в такому разі де поділися у списі і чому він не виказав тих соток тисяч наших латинників, що вживають виключно української розговірної мови та у величезному числі уважаються українцями? Коли вже у списі поділено українське греко-кат. населення на українців, русинів і поляків, то повинно це бути зроблене також у відношенні до римокатоликів. Тоді можна б мати до такого спису якесь довіря. А так про довіря українського громадянства до останнього перепису населення на наших землях не може бути й мови, тим більше, що його переведено без ніякої контролю з нашого боку.

Коли вже мова про поділ на „русинів“ і „українців“, як якісь дві окремі національності, що аживають окремих „рідних“ мов (бо національний перепис роблено щодо рідних мов), тоді слід запитати: до якої національності зарахувалиб пп. польські статистики чоловіка на Шлеську або Поморі, який говорячи по польськи заявив би переписному комісареві, що його мова „шлеська“, або „тутешня“? Якої мови аживають ті кашуби, які досі ще, у 1936-ому році, не всі мають польську національну свідомість? Яка наукова різниця між „руською“ мовою та українською у Галичині і яких інших критерій має триматися перепис населення, як не стисло наукових?

Негативному становищу супроти останнього перепису, як перепису тенденційно-політичного, давали не раз яскраві відповідальні політичні чинники і наша преса. Це стало-анше українського загалу пригадуємо і тепер.

В обороні рідної землі.

ЧОРТКІВЩИНА.

За починком Повітового Народного Комітету УНДО в Чорткові переведено в кількох останніх днях на терен повіту цілу низку більших чи менших зборів, присвячених актуальній тепер земельній справі. У вічній акції, яку поставлено на загальнонаціональній платформі, брали участь як референти крім членів УПР д-ра Ачтона Горбачевського та посла д-ра Степана Варана, майже всі інтелектуальні українські одиниці, які чи то з титулу своїх професійних занять, чи з мотивів загального значіння зацікавилися справою та яскраві оцінюють її вагу.

НАРАДА В ЗЕМЕЛЬНІЙ СПРАВІ У ЗВІНЯЧІ.

Перша нарада в земельній справі відбулася 15. ц. м. у Звінчачі. На нараду зібралося поважне число громадян, яку по думці 18. ст. закону про право зборів zorganizувал інж. агроном Мирослав Гнатюк, що у відповідному рефераті пояснив зібраним значіння справи. Принято відповідні протестаційні резолюції.

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ В БІЛОБОЖНИЦІ.

Дня 21. ц. м. відбулося в Білобожниці велике віче при участі понад 600 вічевиців. Як референт прибув на віче сен. д-р А. Горбачевський разом з п. Іларієм Чеховським. Віче відкрив о. декан Лев Воробкевич, до президії покликано господаря і заступника солтиса в Білобожниці п. Стефана Суська, секретарював п. Іван Юрчишин. Реферувал сенатор д-р А. Горбачевський. На висток п. Іларія Чеховського віче прийняло пропозиції резолюції однодушно, Президія віча постановила переслати їх старостам в Чорткові, воєвідському урядові в Тернополі та Президії Ради Міністрів у Варшаві.

ВІЧЕ В КОЛИНДЯНАХ.

Того самого дня відбулося при участі 300 осіб віче в Коліндяхах, на якому земельну справу і становище української нації представив м-р Василь Грициня. На цих зборах проводив п. Михайло Цимбала, секретарював Василь Новак. Збори ухвалили відповідні резолюції.

ВІЧЕ В УГРИНІ.

Третє з черги віче в Чортківщині відбулося 21. ц. м. в громаді Угрині, у якій земельна справа тепер актуальна тому, що тамшня більша посілість є в урядовому списі посілостей, призначених до парцеляції. І тут вислухали вічевиці в числі 220 осіб у місцевій читальні „Просвіти“ з великим зацікавленням реферату, що його виголосив д-р Остап Юрчишин і прийняли такі самі резолюції, як і в інших громадах повіту. На вічу проводив місцевий господар Стефан Каспрік, секретарював п. Іван Бегар.

ВІЧЕ В МУХАВЦІ.

Четверте прилюдне віче уладжено 21. ц. м. у громаді Мухавці при участі 138 місцевих господарів під проводом п. Івана Барницького як президента; секретарював п. Антін Возний. Справу земельної реформи реферувал інж. агроном Мирослав Гнатюк. Зібрані ухвалили протестаційні резолюції однодушно.

ЗБОРИ В ГРОМАДІ БІЛА.

В дні 21. ц. м. відбулися збори також у громаді Біла, уладжені по думці 18. ст. закону про збори. Присутніх було 365 осіб. Земельну справу пояснив агроном інж. Виницький, при чому зібрані прийняли пропозиції до ухвали резолюції такого самого змісту, як і в інших громадах повіту. На вічу проводив місцевий господар Дмитро Кумба, секретарював Андрій Соробей.

ВІЧЕ В ПОЛІВЦЯХ.

Дня 22. ц. м. відбулося віче в Полівцях для округи волостей у Джурині та Павишці. На віче в Полівцях зішлося понад 500 осіб, які покликали до проведу господаря з Половець п. Максима Дмитрівського; секретарював господар з Базару п. Данько Мотуз. Реферат, у якому порушено всі точки земельного питання, виголосив адв. д-р Михайло Росляк, після чого присутні прийняли однодушно пропозиції ім до ухвали резолюції.

ВІЧЕ В НАГІР'ЯНЦІ.

Дня 22. ц. м. відбулося віче в громаді Нагірянці для округи волости Ягольниці. На віче прибуло 247 учасників. Проводив вічем місцевий парох о. Володимир Гук та господар Володимир

Чортківський. Виголошений директором Округного Союзу Кооператив п. Василем Шматовим реферат викликав загальне зацікавлення присутніх, які однодушно прийняли пропозиції ім до ухвали резолюції.

ВІЧЕ В УЛАШКІВЦЯХ.

Третє з черги віче в дні 22. ц. м. відбулося в Улашківцях для округи тамошньої волости, що обіймає села: Улашківці, Заболотинку, Миславці і Капустинці. Проводив о. Яків Тернавський, секретарював п. Іван Багрій. Реферат виголосив адв. д-р Іван Хичій. Занотовано присутність 350 учасників, які ухвалили відомі резолюції.

ВІЧЕ В СВИДОВІІ.

Тогож самого дня відбулося віче в Свидові, де явилось 256 вічевиців. Реферат виголосив інж. агроном Мирослав Гнатюк та запропонував відомі резолюції, які зібрані прийняли однодушно. Предсідником був господар Юрко Семанчук, секретарював Іван Побуренний.

ВІЧЕ У ШМАНЬКІВЧИКАХ.

П'ятє з черги віче 22. ц. м. відбулося у Шманьківчиках. Про це віче була вже згадка в „Ділі“.

Всі вичислені тут місцевості прийняли однодушно протестаційні резолюції. Майже всі вічі і наради вислали протести проти колонізації до староства, воєвідства в Тернополі і Ради Міністрів у Варшаві.

ВІЧЕ В ЗЕМЕЛЬНІЙ І ПРОТИКОМУНІСТИЧНІЙ СПРАВІ У СТАРОМУ САМБОРІ.

Дня 10. XI. ц. р. відбулося в Старому Самборі масове віче в земельній і протикомуністичній справі Велику залу місцевої „Просвіти“ вповнили присутні по береги. Багато не ввійшло до залі з приводу переповнення. Було близько 500 присутніх. Віче отворив голова Повітового Нар. Комітету в Старому Самборі о. сен. Юрій Татомір. Одногодинний реферат виголосив рід. Зенон Пеленський зі Львова. Після реферату о. сен. Татомір як президент віча отворив дискусію, закликаючи зібраних до річестости і спокійно висловити свої думки. Цей заклик був тим урядовим, що на вічу з'явилось повно місцевих і доколичних комунарів, які прийшли на віче з очевидним заміром, щоб його зірвати. Комунари теж і зголосилися перші до слова та виступили зі знаними агітаційними фразами і здобули на відвагу вихвалювати кривавий режим Москви в Великій Україні. Віче дуже швидко мало йти промов досить та унеможливило їм даліше йти дити теревені. Віче покінчилося прийняттям протиколонізаційних та протикомуністичних резолюцій і відспіванням національного гімну.

Страйки.

В ЮГОСЛАВІІ.

БІЛГОРОД. 27. 11. ПАТ. 3.000 гірників почало окупаційний страйк у копальні під Марібором, домагаючися підвищення платень.

У ФРАНЦІІ.

ПАРИЖ. 27. 11. ПАТ. Завдяки посередництву міністра торговельної маринарки покінчилися страйк завогн 3-х пароплавів у Руені.

ПАРИЖ. 27. 11. ПАТ. Інтервенція авіаційного публичних робіт покінчила страйк портняків у Сен Назар.

Ендецькі заворушення у Львові.

Вчорашній день у Львові проминув під ярмлінням вуличних буч ендецьких студентів, які використали роковини смерті студ. Гротковського і намагалися уладити демонстраційний похід вулицями Львова на лицарівський цвинтар, де похований Гротковський. Тому, що поліція не дала дозволу на таку демонстрацію, ендеки намагалися уладити нелегальний похід. Однею поліція цей похід розігнала. Ендецькі студенти подержалися бічними вулицями на цвинтар. На дивотарі зібралося більше як 600 студентів. З цвинтаря пішли студенти походом до міста. На вулицях Личавівській розігнала їх поліція. Студенти знову розбіглися на менші групи. В кількох місцях прийшло до сутички з поліцією. При вулиці Францішканській ранили демонстранти каміннями 2 поліцаїв. Декуди демонстранти побили вівки в жидівських крамницях, обсадили автобус з винних камінням і зривали при тім одного пасажира.

При пл. Марійській під пам'ятником Микулича намагалися демонстранти уладити віче, але поліція розігнала їх при допомозі пожежних гидрантів. По годині 13-й настав у місті спокій. Поліція арештувала кілька осіб.

Засідання Української Парламентарної Репрезентації.

В середу 25. ц. м. відбулося у Львові засідання Української Парламентарної Репрезентації. На засіданні переведено перевибір Президії У.П.Р. Президію вибрано одноголосно в доперішньому складі, а саме вибрано головою посла Василя Мудрого, заступниками голови посла Володимира Целевича, сенатора Остапа

Луцького і сенатора Юліяна Павлюковського, секретарем посла Дмитра Великановича. Опісля переведено політичну дискусію у зв'язку з недалекою сесією законодавчих установ та обговорено цілу низку технічних справ, зв'язаних з тією справою.

Місто Львів для „Рідної Школи“.

(Комунікат Ради Повітового Союзу Кружків „Р. Ш.“ у Львові).

Попри „коляду“ й „писанку“, що є найважливішими постійними джерелами придбання фондів „Рідної Школи“, тій самій цілі служить осіння збірка на „Рідну Школу“, що відбувається в цілому краю що-року восени по селах у натураліях, а містах у готівці. На таку осінню збірку у Львові „Рідна Школа“ не могла дістати дозволу влади вже від кількох літ, так що цією збіркою Львів не був обтяжений. У цьому році дозвіл ми дістали й осіння збірка на „Рідну Школу“ у Львові відбудеться в неділю 29. листопада ц. р. під усіма церквами й українськими установами. Збіркою займаються львівські Кружки „Рідної Школи“.

Повідомляючи про це львівське громадянство, Рада Повітового Союзу Кружків „Р. Ш.“ вірить, що кожний зложить у неї свою хоч би невеликий доток для „Рідної Школи“ і спонинить у той спосіб свій основний громадянський обов'язок.

Український Львів, що веде перед у всьому національному житті, мусить дати доказ, що взяв поголовну участь в осінній збірці на „Рідну Школу“.

Рада Львівського Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи“.

— о —

Зі судової салі.

Відгомін польсько-української війни.

Перед судом присяглих у Золочеві почалася в четвер 26. ц. м. розправа проти Григорія Маїтри, 45-літнього учителя „Р. Ш.“ зі Львова за злочин зі ст. 26. і 225. к. з.

Трибуналові проводить радн. Понуркевич, як ватажки засідають радн. Власак і Тиховський. Обвинувачує прок. Гайберт, підсудного боронять: обор. д-р В. Старосольський зі Львова і д-р Ю. Струсевиц зі Золочева.

ЩО КАЖЕ АКТ ОБВИНУВАННЯ?

Акт обвинувачення каже, що підсудний обвинувачував як прокуратор 27. березня 1919. р. перед військовим нагним судом у Золочеві 9-ох поляків за злочини державну зраду і за ділання на шкоду українській справі та їх опісля на основі присуду цього суду розстріляли. Тоді то ставали перед військовим нагним судом у Золочеві: Н. Новаковський, А. Сим, М. Стефановський, А. Дембицький, Ю. Герцог, Е. Шемберський, Л. Чапельський, З. Чапельський та Ю. Подгурський. Цей виниок, каже акт обвинувачення, підпадає під злочин намови до вбивства.

Далі акт обвинувачення згадує про ворохобню української залози в Золочеві, поведінку польських урядовців, які відмовлялися підписувати декларації, що визнають Уряд Західної України. Тому то — каже акт обвинувачення — велика частина польського населення, головню мужики, попала до в'язниці. Ощаджували лише

залізничників, бо вони були доконче потрібні й їх старалися всіми силами приєднати. Колиж вони рішуче відмовилися, їх теж усунули зі становищ і службових помешкань. Після того військово-наглі суди засудили: 27. березня 1919. р. дев'ятьох поляків, 27. березня 1919. р. чотирьох і дня 2. квітня 1919. р. теж чотирьох поляків на розстріл. Опісля акт обвинувачення обширно описує висліди секції по експуації тіл засуджених згаданими нагними судами та переповідає історію наглого суду, що відбувся 27. березня 1919. р.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНОГО.

Підс. Г. Маїтра до вини не почувається. До Золочева прибув з початком березня 1919. р. як командант сотні, яка мала берегти двірць, замок та інші важні об'єкти. На замку був ледви два або три рази на контролі варті. Знає сотника Фещука, команданта золочівського полку, який — як каже акт обвинувачення — був предсіником військового наглого суду і пор. Жмура, аудитора військового полевового суду. З кінцем березня ввійшов з робітничою сотнею до Ніща, з звідтіля з кінцем квітня до Колтова, де мали розбратити вузькоторову залізничку з часів світової війни. В Колтові перебув до відвороту українських військ. Про розправу, в якій ніби то мав брати участь як прокуратор, знає лише те, що читав в „Українським Слові“, яке виходило в Золочеві.

НА ПОСТЕЛЕВЕ БІЛЛЯ

ARLEN

Patent No. 11002

ПОЛОТНО ПЕРШОРЯДНОЇ ЯКОСТІ НА ВИБАГЛИВЕ ПОСТЕЛЕВЕ БІЛЛЯ

Без апертури.
З гладкою і лискуною поверхнею.
Без моток.
Не брудиться і легко його прати.
Збільшена тривалість ттання.
Виріб фірми

Gracia CZECHOWICZA
A B R O T S K O W

Можна дістати у всіх блаватних складах.

Вистава у фірми: Рудольф Джала, Хорущина 3, Крігер і Зінгер, Казимира Великого 3, Стахович і Мбрисовський, пл. Галицька 12 а.

ЗІЗНАННЯ СВИДКІВ.

З черги почали зізнавати свідки. І так св. Л. Новаковська зізнає, що не знає підсудного навіть з прізвища, хоч за українських часів була арештована. Св. Броніслава Дембицька каже, що читала про прізвище підсудного. Про розстріл свого мужа знає з „Українського Слова“, але не знає, хто його судив. Св. С. Вонсович оповідає, що її переслухував суддя Конашевич і чула, що до суду належав теж підс. Маїтра. Св. І. Шемберській теж підтверджує акт обвинувачення і каже, що Маїтра належав до трибуналу. Коли йому пригадують, що він у своїх слідчих зізнаннях подав, що „мав враження, що бачив Маїтру“, а тепер запевняє рішуче, що підсудного не знав, свідок плутається і запевняє, що у слідстві

Ж. БОМОН.

Дорогоцінний дарунок.

У 1910 р. подарувала пані Кортамбо своїй 8-літній унучці в день її уродин лялечку. Точніше кажучи: не подарувала, а показала, бо саме в тій хвилині, коли мала Ліза простягнула свої ручки до нової забавки, її бабуся озвалася до неї з докором: „Лідко!“

— Бабусю, чи я щось...

— Лідко! Бачиш яка це панська, добре вихована лялечка. В цілому Парижі не знайдеш кращої. Всі частини її тіла рухаються. Вона відкриває очі, вона говорить „папа“, „мама“, вона хохотить, має правдиві брови і правдиве волосся, вона вмє пересилати цілушки, вона має все краще білля як ми, вона має правдиві черевички і шовкові панчішки.

Вся ця побудова мало задовольняла маленьку Лізу. Навпаки: її бажання ще збільшились. Але пані Кортамбо не належала до тих бабусь, що так легко вислухують бажання дітей і вникли. Вона мала на собі гарну перуку, зроблену в найкращого фризера і відповідну суворість обличчя, на якому не проявлялось нічого більшого крім обов'язку, розуму та саможертви. Вона купила своїй унучці лялечку не для забави, а на те, щоб люди знали, що її внучка має найкращу в Парижі лялечку саме від неї.

Вона сказала їй:

— Ти розумієш, моя дитино, що такої дорогоцінної забавки не можна ані псувати ані бруд-

нити. Дивитися на неї можеш, тільки хочеш, але не вільно тобі її дотикатись. У найближчий четвер можеш запросити свої приятельки, щоб їм показати свій дарунок...

— Чи я не можу її поцілувати?

— Ні, вате поцілувати можеш мене, несядучи на дитину! Бо якщо я тобі не була купила такої ляльки, то що ти малаб? Но, поцілуй мене, Лідко. А не забудь увечір похвалитись перед татом! Ах, я тебе псую!

Ліза виконала доручення бабусі по своєму. Коли гувернантка відвела її до тата, мала впала перед батьком із плачем:

— Таточку дорожній! Я така нещаслива!

— Чому, моє серденько?

— Бабуся купила мені лялечку, але мені не вільно до неї доторкнутись.

— Що ж? така вже вона є — крикнув Рішард Діпралель-Кортамбо. Він був малярем і через надто сувору владу своєї матери, мусів утікати з її вілля. — Не журись, дитинко! Я дарую тобі іншу ляльку, особливу, таку, що ти зможеш нею бавитись від ранку до вечора!

Якою, що батько не дотримував цієї обітницї, бо він мав зовсім протилежну владу до владі своєї матери. Він доручив гувернантці купити дитині ляльку, а гувернантка купила першу ляльку, яку подали їй у крамниці. Дівчинка навіть не глянула на таку забавку. А що вона не мала матери, бо мама вмерла їй при її народинах, то дитина перенесла всі свої ніжні почування на лялечку, до якої не вільно було їй навіть ближче підходити.

Кожного четверга, коли приходили до неї товаришки в гості, вона тішилась безмежно і тоді, не маючи спромоги дотикати пальцями ляльки, ні бавитись з нею, її тут зростала ще більша. Бували і такі дні, коли бабуся не хотіла навіть дозволити, щоб вникла ляльку в шафи. Дитина попросту шаліла з радощів, коли могла дивитись, як Біолетта — бо так називали лялечку — відкривала очі або говорила „мамо“. Та це були рідкі святочні дні з підмечірком, коли Біолетту обносили довкола стола і всім показували.

Прийшли й інші дні. Ліза занедужала і тоді Біолетту носили до 12-літньої дівчинки, щоб потішити її у шпиталі, бо вона боролась із смертю...

Але життя минає, крутиться як колесо, і прийшов час, коли з малої Лізи виросла доросла Елісавета.

Елісавета мала теж донечку і теж хотіла їй на свято уродин купити лялечку. Бабуся, пані Кортамбо, померла вже давно, втративши весь свій маєток підчас інфляції. Елісавета вийшла заміж не дуже щасливо, — не зробила „доброї партії“. У її домі, де не було грошей і де небагато було любови, рідко коли чути було сміх і ще рідше можна було бачити друзі. Того дня, коли Елісавета хотіла зробити дарунок своїй донечці, пригадала вона собі, що на горіщі у скрині лежить десь дбайливо перехована її лялька з дитячих літ.

зізнавав так само. Другий Шемберський теж обтяжив підсудного кажучи, що він входив до трибуналу. Св. Свенніска, сторож, вичислює суддів, які входили до трибуналу, але підсудний не пам'ятає. Св. Гайова каже, що від свого мужа чула про участь Макітри у трибуналі.

По переслуханні св. Македонського, який нічого не пам'ятає, предсідник відложив розправу.

ІТАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ВВІЙШЛИ ДО ГОРЕ.

АДІС АБЕБА, 27. 11. ПАТ. Агенція Стефані подає, що італійські відділи ввійшли до Горе.

Як відомо, місто Горе було — на підставі заяви негуса — столицею західної Абіссинії і осідком абіссинського уряду.

ЛОНДОН, 27. 11. Райтер. Потверджують вістку про здобуття Горе. Райтер додає, що про це повідомили негуса.

НОВИНКИ.

— У Перемишлі 3. грудня ц. р. виступають з концертом героїчний тенор Михайло Дула (перед від'їздом за границю) і відомий піаніст Роман Савицький. 3135 1—2

— Найсолідніші футра тільки у Юліана Глузевського, Львів, пл. Капітульна 3. I, тел. 54-46. Найкращіша льоката гроша.

— Футра жіночі і чоловічі та різного роду футра: шкірки поручає по найнижчих цінах Фабрика футер „Хром“, Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83. 2719 34-?

— Українці Личакова! Старшина Сокола IV, у Львові пригадає українським мешканцям личаківської дільниці, що після рефлексій у зв'язку з роковинами листопадових подій їх обов'язком виповнити ряди сокольської організації. Це єдина організація, що навчить нас дисципліні й карності, якої нам завжди бракувало. В ній наберемо фізичної тугости і моральної сили, так нам потрібно в нинішнє „время люте“. У сокольських рядах перекуємо свою слабкість на твердь і розмах праці. Членські заяви приймають і всякі інформації дають кожного дня від год. 17 до 21 джурні т-ва при вул. Крупарській ч. 15.

— „Проблеми сучасного мистецтва“. Заходом А.Н.У.М. відбудеться в неділю 29. ц. м. в год. 12. вполудне в залах вистави А.Н.У.М. у Музею Н.Т.Ш. відчит ред. Миколи Голубця на тему: „Проблеми сучасного мистецтва“.

— Про відношення мистця до дійсності буде говорити 29. ц. м. в год. 12 в доміці Професійного Союзу артистів пластиків при вул. Цідушницьких (промисловий музей) арт.-маляр Станіслав Кронарчик. Вислад стоїть у зв'язку з теперішньою виставою, в якій беруть участь Ст. Дретлерова, А. Ріттерівна, Е. Васильковський і Е. Вишатицька.

Розв'язка була проста. Вона каже відчинити скриню і дати дитині в дарунок чудову ляльку. Єлисавета не раз у зрілому віці думала собі: „Коли я колись вийду заміж і буду мати дитину, тоді вона не буде мусіти всього відікатись. Коли я буду давати забавки своїй дитині, тоді вона зможе ними бавитись і їх псувати. Що варта лялька, коли не можна її носити на руках?..“

Вона саме відчувала те розчарування, коли треба тільки дивитись на ляльку, а не вільно її доторкнутись. Спомини про це залиши їй тільки тугу, мрії, бажання.

Мала Оленка стояла перед Лізою, зовсім так само як багато літ тому Ліза стояла перед своєю бабусею. Ліза хотіла показати, що вона не забула терпіння своєї молодості і буде поводитись із своєю донькою зовсім інакше, як поводитись з нею. Вона поклікала до себе донечку і сказала їй:

— Слухай, Оленко. Я подарую тобі гарну ляльку. У цілому Парижі не знайдеш кращої. Всі частини її тіла рухаються. Вона відкриває і закриває очі, вона говорить „папа“, „мама“, вона ходить, має правдиві брови і правдиве волосся, вона вміє переслати цілузки, вона має краще білля як ми, вона має правдиві черевички і шовкові панчики...

Оленка не мала терпіння вислухати цього опису до кінця і перебіла своїй мамі холодним, діловим голосом:

— Мамусю! Коли тобі не зробить це великої різниці, то чи ти не могла б мені подарувати щось менше офіційного?

Переказ. В. Р.

— Гуцульщина у світі новітніх дослідів і в очах мандрівника. На таку тему виступить заходом Академічного Слов'янського Т-ва (семинар польської мови у львівському університеті), новий будинок при вул. Маршалковській) ісидент університету м-р Стефан Грабец відчит в суботу 28. ц. м. Вступ вільний. Госпам раді.

— Право принаудности надало міністерство освіти на шкільний рік 1936/37 приватній фаховій школі т-ва „Рідна Школа“ в Перемишлі.

— Народне шкільництво у Львові. До вселюдних шкіл у Львові ходить 28.500 дітей. Вони розміщені в 52 будинках і 560 відділах. В останньому році управа міста побилизила кредити на вселюднє шкільництво на 60 проц. в порівнянні з попередніми роками.

— Безробітні звільнені від мешканевого податку. На основі 8. декрету з 1935-го р., про податок від льокалів не підлягають йому трикімнатні, а тим більше дво і однокімнатні мешкання, які займають безробітні, якщо не мають суб'єкторів. Звільнення від цього податку не наступає з уряду, тільки треба в цій справі вносити прохання до скарбової влади. До прохання треба долучити посвідку з бюро посередництва праці, фонду праці або з гром. управи, що петент є безробітний; далше посвідку власника або адміністратора дому, в якому безробітний живе, з зазначенням, від якого часу він безробітний, якого роду є його звання й чи має суб'єктора. Підмоги не позбавляють безробітного права бути звільненим від мешканевого податку.

— В суспільній обезпечальні в Золочеві не добре діялося. Наслідком доходжень, які перевів делегат міністерства суспільної опіки, звільнено директора тієї обезпечальні, Йосифа Енгелерта та двох урядовців: М. Сікорського, шефа обезпеченого відділу і Ст. Трача, референта робітничих смертальних справ. Тимчасову управу обезпечальні обняв головний лікар, д-р Коварж.

— Нова поштова агенція. З днем 10. грудня ц. р. звивається агенцію в Буцнів, а на її місце встановляється агенцію в Березовиці Великій пов. Тернопіль.

— Розбудова садівництва в Бучаччині. Територіальне самоврядування в бучачському повіті встановило 5-літній план розбудови садівництва. Згідно з тим планом повстало вже 8-и моргів нових овочевих садів. До п'ятих літ засадять 40 тисяч овочевих дерев у повіті. В Бучачі побудують переховальні і перетвірні овочів. Бучаччина належить, як відомо, до чотирьох повітів теплої Поділля, де адаються гарні овочі.

— Відкриття „Студентської харчівні“. Заходом українських студентів Високих Шкіл у Львові, відкривається з днем 29. ц. м. „Студентська харчівня“ в доміці при вул. Міцкевича ч. 11 (ріг площі св. Юра). Перший обід у неділю 29. ц. м. в год. 12.30. Управа харчівні сподіється, що українське студентство підтримає своєю масовою участю цю свою самопомогову установу.

— Епілог студентських демонстрацій. У зв'язку зі студентськими демонстраціями виклади у львівському університеті й політехніці 27. ц. м. були припинені, але розпочнуться знову в суботу, 28. ц. м. В п'ятницю вечером гурток студентів вибив шпоби у видавництві „Всесо Нового“, „Експресу Вечорного“ і „Гоньця Вечорного“.

Висліди тягнення II-ої класи.

У понеділок, 23-го листопада ц. р. закінчилась тягнення II-ої класи трип'ятистої Державної лотерії.

У тім дні між іншими впали дві антрі по 100.000 зол. і одна — у висоті 50.000 зол. По сто тисяч виграли числа 37.520 і 64313. Власниками першого є мешканці Рахива, пл. Б. В. і Р. П., а також п. Ц. а Яска і К. а Підзамча. Число 64313 продано в одній із колектур століці.

Одної чвертя є власник п. Едмунд Сноруповський, жофета, мешканець Володимира коло Вапшани.

чорного“, а крім того в кімнаті жилих склепах.

— Львівська хроніка. В портіері „Китини Атлас“ при вул. Чарнецького експлуатувала блондіна, що знищила ціле мешкання, причому блондіна Розалія Ярема також пощелася. — Пропаз філію „Інституту для дослідів комунистичних“ і киючи ім посади. — При вул. Ленінтвоя ч. 12. Малер і померла незабаром. — При вул. Жовтєвська ч. 179. піаріала собі бритвою горло блондіна Марія Чок. Причиною самогубства була

— Краєва хроніка. Біла Кулишова перемогла в різ автобус, що їхав з Томашова до Львова, при чому один пасажир поломив собі ребро, а два легко потоварилися. — В Коломиї померла нагло учителька всеюдної школи С. Наймичка підчас науки.

— В Рівнім конфіскують календарі. Після рованих у Львові у Володимирі Володимира Ковалі і Луцьку, прийшла тепер черга на Рівне де місцевий староста також видав такий наказ конфіскації календарів виданих у Львові. Справді чудасія можлива тільки на Волинській тій.

— Арештування комуниста. Як повідомляв ПАТ, в Рудеччині арештовано комуниста Івана Туряньського із Чайкович. Салдний суддя в Сьборі розписав був стежний лист за ним з причини комунистичної діяльності на терені дешького повіту.

— Всюди крадуть. Ревізін Каси Стефанівської пов. Жидачів викрила, що скарбниці каси, Михайло Дауготяти, від довшого часу не давав до каси шадничих вкладок на чини ані не записував їх до книжок, тільки завдав до власної кишені. Тим способом спровадив 10 тисяч зол. На внесок стріпської прокуратури його арештовано. — В Каміні бл Скольного арештовано солтиса Михайла Хомна за крадіж грошей з громадської каси.

— Присуд на комунистів. Окружний суд у Луцьку розглядав справу Олександра Костюка і інших обвинувачених із села Пустомит громадського повіту за належання до КПЗУ і пропаганду діяльність. Костюка засуджено на 1 рік в'язниці, трьох обвинувачених по 6, двоє по 4, шістьох по 4, двоє по 3, а одного увільнив.

— Ще один Рівнянський суд займається справою б. коморника в Ніску, опісля в Тичині Казимира Бжуховського. Йому закинува тому спроневер'єнь на шкоду державного скарбу ірватних осіб.

— Арештування редактора. У Варшаві арештовано Владисла. Петшиковського, редактора „Дзєніка Популярного“ у зв'язку зі соціалістичним вічею і нападом на ентельську мозаїку, що бавокувала університет.

— Жахливе самогубство. Професор гімназії Люблин Казимир Фрич виїхав автобусом з П'яст Люторських і на тамошньому пантарі пірріза собі бритвою горло. В грізному стані його перевезли до люблінського шпиталю.

— Школи замість пам'ятників. На згад Сходу оборонців батьківщини в Лодзі рішено замінити від польських суспільних організацій, щоб будували школи і суспільні доми, замість ставити мертві пам'ятники поодиноким особам.

Власниками другої чвертя є п.:

В. Кейзман, жінка робітниця у фабриці „Ратав“ і М. Яйзен, власник ятки із м'ясом у Варшаві.

Інші чвертки є власністю двох варшавських купців. Вигра виграють тисяч золотих гривна Стріпшином на ч. 94845. Із цієї вигра 10.000 зол. дістав п. Володислав Елень, начальник місцевого поштового уряду і його сім опіраїлників.

У дні 17. грудня розпочнеться тягнення третій класи. Треба пам'ятати про відношення дощ.

на рік 1937.

Порто 30 сот.

• РЯТУЄ ВОЛОССЯ
успіває порпкі - мистецтво мисті
ДЛЯ ГАРНУ
буйну зачіску.